

Bruxelles, den 17. maj 2021
(OR. en)

8592/21

RECH 199

NOTE

fra:	formandskabet
til:	De Faste Repræsentanternes Komité/Rådet
Vedr.:	<i>Forberedelse af samlingen i Rådet (konkurrenceevne) den 27.-28. maj 2021</i> Fornyelse af det europæiske forskningsrum – hvordan kan indførelsen af et ambitiøst EFR, der er klart til det næste årti, forberedes? – <i>Orienterende debat</i>

Hermed følger til delegationerne en note fra formandskabet om "*Fornyelse af det europæiske forskningsrum – hvordan kan indførelsen af et ambitiøst EFR, der er klart til det næste årti, forberedes?*" med henblik på den orienterende debat på samlingen i Rådet (konkurrenceevne) den 28. maj 2021.

Fornyelse af det europæiske forskningsrum – hvordan kan indførelsen af et ambitiøst EFR, der er klart til det næste årti, forberedes?

Indledning og baggrundsoplysninger

Kontekst

1. I 2000 fastsatte Rådet et mål om at realisere det europæiske forskningsrum (EFR), og i 2008 fastlagde det en **vision for 2020**¹. Denne vision omfattede dimensionen det indre marked for forskning, herunder grænseoverskridende mobilitet for forskere og åbning af arbejdsmarkedet for europæiske forskere, samtidig med at de sikres bedre karrierestrukturer, som er familievenlige. Hvad angår dimensionen videnscirkulation og -udnyttelse, støttede visionen en optimal anvendelse af intellektuel ejendom kombineret med åben adgang til viden og innovation. Med hensyn til forskningssystemernes struktur var det hensigten at fremme yderligere videnskabelig topkvalitet og tilvejebringelse af forskningsfaciliteter i verdensklasse.
2. **En del af denne vision er opfyldt** med voksende indbyrdes forbindelser og samarbejdsforbindelser mellem forskere og forskningssamfund i hele Europa, som fremmes gennem EU's rammeprogrammer (RP'er) for forskning og innovation (FoI) og andre tværnationale samarbejdsforanstaltninger såsom forskningsinfrastrukturer og fælles programlægningsinitiativer. De etablerede netværk er varige, om end med en ujævn fordeling i Europa, og har ført til et øget niveau af "systemhed" i de nationale forskningssystemer på europæisk plan, som det er blevet bemærket i den videnskabelige litteratur, og som er blevet tydeligt med brexit, da indvirkningen af Det Forenede Kongeriges systems adskillelse fra det europæiske system blev målt.

¹ Rådet for Den Europæiske Union, 7652/1/08 REV 1.

3. De **nationale og regionale politikker**, som har betydning, er indbyrdes forbundne og indbyrdes afhængige i et **europæisk overnationalt lag** som en slags "system af systemer" og en integreret del af de fælles europæiske politikker for FoI.
4. **Fælles europæiske værdier og principper** findes allerede og skaber vores fælles etos som følge af det intense samarbejde og den intense konkurrence mellem vores videnskabelige og teknologiske samfund. Dette omfatter et ret godt harmoniseret og afstemt sæt normer og procedurer på flere niveauer, lige fra programlægning til resultater og evaluering af forskning. Der er sket meget siden de første rammeprogrammer i 1980'erne, hvor kultur, sprog og andre nationale idiosynkrasier virkelig betød noget og hindrede samarbejde, selv i de daglige arbejdsrutiner med at arbejde sammen. Vi er allerede nået langt hen imod en europæisering af forskning.

Er tiden inde til en ny vision?

5. Der var gået mere end et årti siden fastlæggelsen af visionen for 2020 for de europæiske FoI-politikker og fastsættelsen af Det Europæiske Råds ambition om at gennemføre EFR senest i 2014², da formandskabstrioen Tyskland, Portugal og Slovenien besluttede at tage et skridt fremad og medtage **fornyelse af EFR** som deres **overordnede mål inden for forskning og innovation**.
6. Fra dette tidspunkt har der været et intenst arbejde i Rådet, medlemsstaterne og Kommissionen. For blot at nævne lidt af det: det skelsættende arbejde i form af ERAC's udtalelse om *EFR's fremtid*³, Europa-Kommissionens meddelelse fra september 2020 "*Et nyt EFR for forskning og innovation*"⁴ efterfulgt af Rådets konklusioner om *det nye europæiske forskningsrum*⁵ og det igangværende arbejde i ekspertgruppen *EFR-forummet for omstilling*, som har fået til opgave at afgive udtalelse om indholdet af en fremtidig pagt for FoI, herunder principper og værdier og mulige mål, der skal nås. I dette forum tages der indledende skridt til på programlægningsniveau i fællesskab at udarbejde en dagsorden for tematiske og strukturelle EFR-prioriteter og -aktioner.

² EUCO 2/11.

³ ERAC 1201/20.

⁴ 11400/20 + ADD 1.

⁵ 13567/20.

7. **Målene** for det nye EFR som anført i Rådets konklusioner fra december 2020 blev fastlagt som forskercentrerede, værdi- og ekspertisebaserede samt virkningsorienterede. Delt ansvar mellem medlemsstaterne og Kommissionen blev fastsat som en vigtig dimension, herunder større inddragelse af borgere og interessenter, og ligeledes for så vidt angår økosystemernes mangfoldighed og retningsvirkning hen imod forskningens bidrag til de globale samfundsmæssige udfordringer og andre offentlige politikker.
8. I dag efter pandemikriserne, hvor Europas fremtid begynder at blive drøftet, er det mere relevant end nogensinde at **finde frem til, hvordan videnskab og teknologi kan bidrage til Europas fremtid**, og behovet for en revideret **vision for EFR er af grundlæggende betydning**. Erfaringerne fra krisen og dens indvirkning i nationale og europæiske FoI-økosystemer har været yderst vigtige på alle niveauer og gjort det klart for alle, at videnbasen har altafgørende betydning for at overvinde kriser, og at åbent samarbejde og åbne resultater og datadeling i og uden for Europa har grundlæggende relevans.
9. For at tage udfordringerne op og samtidig opretholde og udvide den solide videnbase på europæisk plan, der omfatter videncyklussen fra grundforskning til udnyttelse på markedet, er vi nødt til at fastlægge en vision og klare politikretningslinjer for EFR's fremtid i det næste årti. Det forekommer relevant og betids, at forskningsministrene overvejer dette, herunder de overordnede mål og begrundelserne for prioritering inden for programlægning og finansiering.

Hvordan indførelsen af et ambitiøst EFR, der er klart til det næste årti, kan forberedes

10. Selv om der er enighed om fornyelse af EFR, om behovet for at tiltrække og fastholde det bedste talent inden for forskning og om behovet for yderligere at fremme forskningsinstitutioner og intensivere finansieringen, er fuldførelsen af det indre marked for forskning stadig et udestående mål, som skal nås, trods de store skridt, der allerede er taget. Disse skridt omfattede mekanismer og midler (blød lovgivning), som fortsat i vid udstrækning er gyldige, men som skal udvides og styrkes, blandt andet for at fremme lige muligheder for alle, navnlig på kønsområdet, for løbende at udvikle og udbrede principperne for åben videnskab og de infrastrukturer, der er nødvendige for at støtte dem, eller for at udvikle netværket af europæiske infrastrukturer (ESFRI), som koordinerer den europæiske strategi for infrastrukturer, herunder via køreplaner.

11. Der er dog stadig behov for at udvikle og fuldføre et fuldt udbygget indre marked for forskere, herunder rammebetingelser herfor. Et grundlæggende element er **forskningskarrierer** og **forskningsvurdering**. Et skridt i denne retning er taget med den forventede godkendelse af Rådets konklusioner om "udbygning af det europæiske forskningsrum: sikring af attraktive og bæredygtige karrierer og arbejdsvilkår for forskere og realisering af hjernecirkulation", eftersom vi for første gang anlægger en holistisk forskercentreret systemisk tilgang, der kombinerer de forskellige politikker og instrumenter, som bidrager direkte hertil, samtidig med at forskningsorganisationers og videregående uddannelsesinstitutioners kompetencer og autonomi på flere niveauer respekteres. Som anført i Rådets konklusioner, der skal godkendes, er det afgørende at udvikle en europæisk ramme for forskerkarrierer og at gøre hjernecirkulation til virkelighed, efterhånden som drivkræfterne for de uensartede strømme af forskere identificeres og håndteres, og et observations- og overvågningssystem for forskningskarrierer og hjernecirkulation understøttes.
12. Denne nye tilgang anerkender, at forskere er højt kvalificerede og mobile fagfolk, som bør have muligheder og rammebetingelser for passende, bæredygtige og interoperable forskningskarrierer. Selv om Rådets konklusioner udstikker en ramme og politikretningslinjer, der i høj grad bidrager til målet om det indre marked, er det stadig nødvendigt at udvikle en række redskaber og metoder for at færdiggøre den begrebsmæssige og metodiske ramme med henblik på at opnå et fuldt funktionsdygtigt marked, som dækker EU, medlemsstaterne og regionerne.

13. For så vidt angår **videnskabelse** har Unionens tilgang sit grundlag i samarbejdsforskning, der kommer til udtryk i europæiske distribuerede ekspertisenetværk inden for videnskab og teknologi, og som samtidig giver mulighed for at skabe en kritisk masse og mindsker dobbeltarbejde. Inden for videnskabelse er grundforskning et fundamentalt grundlag, som bør bevares og styrkes i hele Europa, så vidt muligt i samspil og forbindelse med iværksætterinitiativer. Desuden har samarbejdsnetværk stadig behov for at opnå en stærkere identitet i Europa og en bedre synlighed på verdensplan. Vi er nødt til at sikre, at vores inklusive tilgang til opbygning af ekspertise giver europæiske forskere og innovatorer den højeste grad af anerkendelse, så ingen europæisk region lades i stikken. Dette kan eventuelt opnås gennem en række støtteforanstaltninger, der bevarer den nødvendige fleksibilitet og akademiske frihed. Sådanne netværk af forskere og institutioner bør være de første, der nyder godt af et effektivt og inklusivt fuldt fungerende indre marked for forskning, da deres ressourcer og talentmasse fungerer gnidningsløst.
14. Med hensyn til at omsætte visionen, målene og hensigterne til **gennemførelses-/programlægningsprocesser** er det vigtigt at forstå de mulige scenarier for samarbejdsformer og vejen frem, som er blevet anvendt i forskellige faser af den europæiske proces. Én måde er at styrke vores **partnerskab** på strategiske eller strukturelle områder, hvorved medlemsstaterne yderligere vil koordinere deres programmer og prioriteter med initiativer på EU-plan (europæiske partnerskaber og missioner samt ESFRI-køreplaner) ved hjælp af den åbne koordinationsmetode. En anden, komplementær måde vil være at **fremme vores integration** ud over de nuværende fælles redskaber, der støttes af rammeprogrammet (Det Europæiske Forskningsråd og Det Europæiske Innovationsråd), og udvide denne integrerede tilgang til andre strukturer eller platforme, som Unionen kan etablere for at give de europæiske aktører mulighed for at få adgang til fælles muligheder og forbinde og forene deres indsats uden problemer, idet de bevæger sig i retning af et mere integreret og inklusivt indre marked for forskning.

Spørgsmål

1. Hvordan ser ministrene på forsknings- og innovationspolitikernes bidrag til Europas fremtid, og hvad er deres vision for 2030, herunder fornyelsen af det europæiske forskningsrum?
 2. Bør gennemførelse af det indre marked for forskere og viden inden udgangen af 2030 – med passende rammebetingelser og normer – være et af målene for den nye vision, som omfatter forskere, forskningsorganisationer, finansieringskilder og reguleringsmekanismer og -organer?
 3. I betragtning af at der er mange muligheder for at nå denne vision, hvordan forestiller ministrene sig så de bedste metoder, processer og mekanismer til at forberede indførelsen af EFR?
-